

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognostic Pastoral-Misionar al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Semnificația duhovnicească a perioadei Penticostarului (I)

Cartea Penticostarului alcătuiește prin structura și conținutul său un întreg ciclu care se referă la lucrarea mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu, Iisus Hristos, preaslăvind împreună Pătimirile și Învierea Domnului, care alcătuiesc centrul vieții și activității Mântuitorului Hristos în Biserică și în viața întregului an bisericesc (Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica Generală*, Ed. IBM al BOR, București, 1993, p. 135). Este o perioadă de prefacere a firii, de mărturisitoare a biruinței desăvârșite, a persoanei și lucrării Mântuitorului, timp binecuvântat, în care „îngeri și oameni, pământ și cer, natură văzută, deci toate câte există cântă într-un singur glas victoria Vieții” (Vasile Ignăteascu, *Penticostarul în viața duhovnicească a Bisericii Ortodoxe*, în rev. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, an 1960, nr. 5-6, p. 326).

Pe de altă parte, Penticostarul, prin conținutul slujbelor sale, ne introduce în realitatea Împărăției lui Dumnezeu, pierdută prin păcatul neascultării protopărinților Adam și Eva, și ale cărei porți au fost larg deschise prin Învierea Mântuitorului. El începe cu slujba din noaptea Sfintei Învieri, această minune deschizând accesul la bucuria Împărăției. Învierea lui Hristos este cu adevărat „omorâre a morții” și început al vieții veșnice pentru toți cei credincioși.

Slujbele din perioada Penticostarului subliniază marele moment al trecerii, „de la moarte la viață”, Paștile care au „deschis nouă ușile Raiului” încununând întreg efortul uman, concretizat în postirea și nevoia duhovnicească a Postului celui Mare, prezentându-L pe Dumnezeu în starea Sa plecată către umanitate, pentru a-l face pe om părtaș darurilor Sale.

Canonul Sâmbetei celei Mari, rânduială așezată la începutul Penticostarului, evidențiază realitatea Pogorării Mântuitorului cu sufletul la iad. În conținutul acestui Canon este subliniată legătura dintre Crucea și Moartea lui Hristos, ca început al învierii noastre precum și pogorârea lui Hristos cu sufletul la iad și, prin aceasta, izbăvirea neamului omenesc din moarte. În textul său, Hristos Cel răstignit apare prezentat sub două chipuri: Adam cel nou, pe de o parte, și Dumne-

zeu adevărat și Om adevărat, pe de altă parte. Pătimirea lui Hristos pentru noi descoperă desăvârșita Sa smerenie, în acest sens, textul acestui Canon vorbind despre spaima întregii făpturi în fața Jertfei Sale de pe Cruce. Alte texte ale Canonului vorbesc despre durerea Maicii Sfinte pentru pătimirea Fiului ei, despre Patima lui Hristos ca împlinire a profețiilor vechi-testamentare, despre Sâmbăta cea Mare care este numită „Sâmbăta cea binecuvântată” precum și despre bucuria întregii creații pentru izbăvirea adusă ei de Hristos.

Canonul Sfintelor Paști, cântat în toată această perioadă luminată, prezintă minunea Învierii lui Hristos ca început al refacerii condițiilor existenței umane. Paștile apare astfel ca izvor de viață pentru întreg neamul omenesc. Textul Canonului Învierii subliniază de asemenea faptul că prin Învierea Mântuitorului au fost deschise porțile Împărăției, duminica, ca zi a Învierii devenind astfel ziua a opta, Zi Una, a Împărăției lui Dumnezeu. O altă dimensiune evidențiată în textul slujbelor pascale este faptul că la bucuria Învierii, credincioșii sunt făcuți părtași „astăzi”, în fiecare an. Canonul Învierii se referă de asemenea și la faptul că noi experimentăm evenimentul Învierii Domnului în Sfintele Taine ale Bisericii, mai cu seamă în Taina Botezului și a Sfintei Împărtășanii. Textul slujbei Învierii prezintă Paștile ca imagine a propriului nostru botez, în care noi murim în chip real și înviem împreună cu Hristos, iar pe de altă parte, împărtășirea de Hristos cel înviat în Sfânta Taină a Euharistiei, ca pregustare a veacului viitor. De asemenea, textul slujbei se referă la participarea întregii creații, întru bucurie, la minunea Învierii Domnului. Nu lipsesc din textul Canonului nici referințele la prefigurările vechi-testamentare privitoare la Învierea Mântuitorului.

Duminicile care preced Praznicul Învierii Domnului așază înaintea noastră evenimente biblice petrecute în răstimpul Cincizecimii iudaice, în vremea lucrării mântuitoare a lui Hristos pe pământ, toate evidențiind dimensiunea dumnezeiască a slujirii Mântuitorului și demonstrând cu prisosință faptul că Acesta este Fiul lui Dumnezeu. Pe această fundamentare liturgică a Dumnezeirii Mântuitorului și a faptului că El este Fiul lui Dumnezeu întrupat se susține realitatea Învierii Sale din morți, întrucât numai Fiul lui Dumnezeu putea birui moartea, surpând-o din temelii, prin propria Sa Înviere.

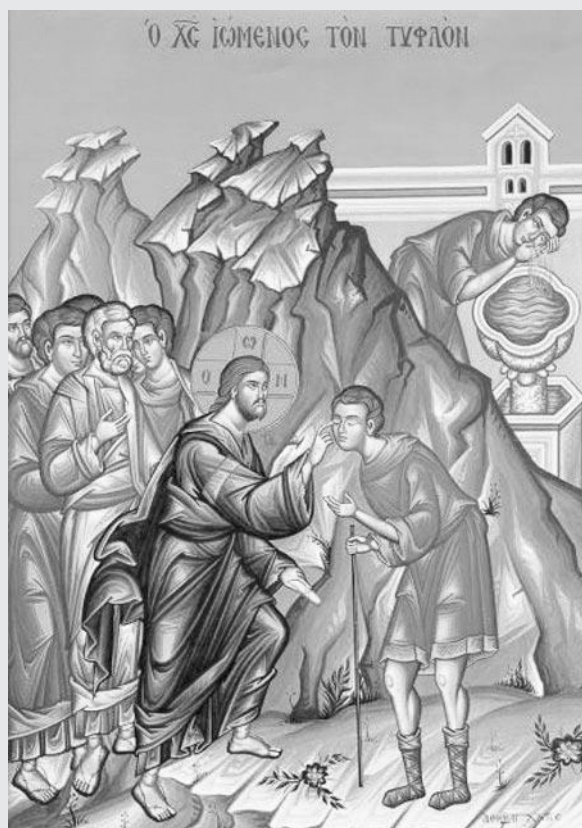
Pr. Lucian FARCAȘIU

Din sumar

- ◆ Pelerinaj armat
pagina 4, Amalia Stana
- ◆ Știri
pagina 6

Lumina credinței

Duminica a VI-a după Paști (a Orbului)

„În vremea aceea, trecând Iisus, a văzut un om orb din naștere. Și ucenicii Lui L-au întrebat, zicând: Învățătorule, cine a păcătuit; acesta sau părinții lui, de s-a născut orb? Iisus a răspuns: Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu. Trebuie să fac, până este ziua, lucrările Celui ce M-a trimis pe Mine; că vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze. Atât cât sunt în lume, Lumina a lumii sunt. Acestea zicând, a scuipat jos și a făcut tină din scuipat, și a uns cu tină ochii orbului. Și i-a zis: Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului (care se tâlcuiește: trimis). Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând. Iar vecinii și cei ce-l văzuseră mai înainte că era orb ziceau: Nu este acesta cel ce ședea și cerșea? Unii ziceau: El este. Alții ziceau: Nu este el, ci seamănă cu el. Dar acela zicea: Eu sunt. Deci îi ziceau: Cum ți s-au deschis ochii? Acela a răspuns: Omul care se numește Iisus a făcut tină și a uns ochii mei; și mi-a zis: Mergi la scăldătoarea Siloamului și te spală. Deci, ducându-mă și spălându-mă, am văzut. Zis-au lui: Unde este Acela? Și el a zis: Nu știu. L-au dus la farisei pe cel ce fusese oarecând orb. Și era sâmbătă în ziua în care Iisus a făcut tină și i-a deschis ochii. Deci iarăși îl întrebau și fariseii cum a văzut. Iar el le-a zis: Tină a pus pe ochii mei, și m-am spălat și văd. Deci ziceau unii dintre farisei: Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ține sâmbăta. Iar alții ziceau: Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? Și era dezbina-re între ei. Au zis deci orbului iarăși: Dar tu ce zici despre El, că ți-a deschis ochii? Iar el a zis că prooroc este. Dar iudeii n-au crezut despre el că era orb și a văzut, până ce n-au chemat pe părinții celui ce vedea. Și i-au întrebat, zicând: Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Deci cum vede el acum? Au răspuns deci părinții lui și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb. Dar cum vede el acum, noi nu știm; sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebați-l pe el; este în vârstă; va vorbi singur despre sine. Acestea le-au spus părinții lui, pentru că se temeau de

iudei. Căci iudeii pusese acum la cale că, dacă cineva va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă. De aceea au zis părinții lui: Este în vârstă; întrebați-l pe el. Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: Dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că Omul Acesta e păcătos. A răspuns deci acela: Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu: că fiind orb, acum văd. Deci i-au zis: Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii? Le-a răspuns: V-am spus acum și n-ați auzit? De ce voiți să auziți iarăși? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenici ai Lui? Și l-au ocărât și i-au zis: Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi suntem ucenici ai lui Moise. Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise, iar pe Acesta nu-L știm de unde este. A răspuns omul și le-a zis: Tocmai în aceasta stă minunea: că voi nu știți de unde este și El mi-a deschis ochii. Și noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu n-ar putea să facă nimic. Au răspuns și i-au zis: În păcate te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi? Și l-au dat afară. Și a auzit Iisus că l-au dat afară. Și, găsimdu-l, i-a zis: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred în El? Și a zis Iisus: L-ai și văzut! Și Cel ce vorbește cu tine Acela este. Iar el a zis: Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui.” (Ioan 9, 1-38)

Drept măritori creștini, Sfânta Biserică pune în fața noastră, prin pericopele evanghelice care se citesc la fiecare Sfântă Liturghie, o serie de relatări care, ne poartă cu sufletul și mintea în urmă cu aproape două mii de ani, în timpul vieții și activității pământești a Mântuitorului, încât, parcă trăim și noi faptele descrise în paginile Sfințelor Evanghelii.

Sunt descrise minunile Mântuitorului, prin care Acesta, își manifesta, în primul rând, profunda Sa milă față de aceia în mijlocul cărora se întrupase. Era evidentă, astfel, atât dragostea față de mulțimile ce-L urmau pretutindeni dar, deopotrivă, și posibilitatea de a-i convinge mai ușor de puterea și de misiunea Sa dumnezeiască. Prin urmare, al doilea scop urmărit de Mântuitorul prin săvârșirea minunilor era acela de a-și dovedi dumnezeirea, de a arăta că este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, lucru evident mai ales din peri-

copele evanghelice din Duminicile de la Paști până la Rusalii.

Duminica a șasea după Paști, ne înfățișează minunea prin care orbul din naștere avea să primească lumina ochilor. Este una din acele minuni, în cadrul căreia Mântuitorul însuși ne spune că scopul săvârșirii minunii respective a fost acela de a-și dovedi dumnezeirea, atunci când zice că „nici el (orb) n-a păcătuit, nici părinții lui (de s-a născut orb), ci să se arate în el lucrurile lui Dumnezeu” (Ioan 9, 3).

Acest orb nefericit din Evanghelia de azi, era sortit să trăiască într-o veșnică împărăție a întunericului, nu s-a bucurat nicidecum de lumina zilei, n-a putut simți privirea duioasă și ocrotitoare a părinților, n-a putut nicidecum să admire un răsărit sau un apus de soare, farmecul unei nopți cu cerul înstelat ori frumusețile naturii înconjurătoare. Și iată că acum, trecând Iisus

prin locul în care se găsea orbul, suferința lui încetează pentru totdeauna. Sfânta Evanghelie ne relatează cum Mântuitorul, întâlnind pe acest orb într-o zi de sâmbătă, a scuipat pe pământ, a făcut tină, a uns ochii lui, apoi l-a trimis la apa Siloamului ca să se spele și îndată a dobândit vederea. În felul acesta, Cel ce mărturisea despre Sine că este „Lumina vieții” și că oricine vine după El „nu va umbla în întuneric, ci va avea Lumina Vieții” (Ioan 8, 12) a îndepărtat pentru totdeauna suferința celui om nefericit, i-a schimbat noaptea neagră a vieții, care părea fără de sfârșit, în zări de lumină, l-a chemat la o existență nouă, de lumină și de bucurie, pe care n-ar putea-o descrie decât unul care nu văzuse niciodată, și i-a deschis un drum luminos spre mântuire.

Doar mai marii templului și fariseii, plini de ură împotriva Mântuitorului, pe care, cu puțin înainte de săvârșirea minunii, intenționau să-L omoare cu pietre, pornesc o adevărată anchetă ca să afle dacă este posibil ca un orb din naștere să dobândească vederea tocmai prin Acest Iisus din Nazaret. De aceea, cel care fusese orb este adus în templu și interogată despre felul cum a primit vederea. Sunt aduși apoi și părinții lui, ca să mărturisească dacă a fost cu adevărat orb din naștere, este chemat el însuși a doua oară pentru cercetări. În neputința lor de a nega minunea, fariseii n-au găsit un alt răspuns decât acela că Iisus este un păcătos. Dar, spre uimirea lor, orbul vindecă, care nu citise Legea lui Moise sau profeții, a știut să dea un răspuns acelor farisei, spunându-le: „În aceasta stă minunea, că voi nu știți de unde este, și El mi-a deschis ochii. Noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și-I face voia, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu, n-ar putea să facă nimic” (Ioan 9, 30-33). Deci însuși cel vindecă recunoștea acum deschis dumnezeirea lui Iisus, fapt care a întărit și mai mult pe farisei împotriva lui.

Sfânta Evanghelie ne relatează, în continuare, întâlnirea celui vindecă cu Mântuitorul - pe care încă nu-L văzuse - și dialogul care a avut loc între ei. La întrebarea lui Iisus: „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”, el răspunde printr-o altă întrebare: „Și cine este, Doamne, ca să cred în El?”. „Și i-a zis Iisus: L-ai și văzut. Și Cel ce vorbește cu tine Acesta este” (Ioan 9, 35-37). La auzul acestei descoperiri, s-au deschis și ochii sufletului celui care primise lumina ochilor trupești cu puțin timp înainte, mărturisind cu convingere: „Cred, Doamne, și I s-a închinat” (Ioan 9, 38).

Un lucru este sigur: orbul care a mărturisit deschis pe Domnul poate să ne slujească drept pildă de credință și nouă! Îndatorirea de a crede în Dumnezeu este prezentată în chip lămurit în multe îndemnuri date de Mântuitorul însuși. Știm că ori de câte ori venea cineva la El și-I solicita ajutorul, îl întreba: „Crezi că pot să fac aceasta?” sau îi zicea: „Crede numai!” (Marcu 9, 23).

Și la răspunsul afirmativ al celui întrebat, rugămintea i se împlinea, iar Mântuitorul îi spunea: „Credința te-a mântuit” (Luca 8, 48 și 18, 42). Mai mult, în Sfânta Evanghelie de la Marcu, întâlnim și încredințarea: „De aceea vă spun vouă: pe toate câte le cereți rugându-vă, să credeți că le-ați și primit și le veți avea.” (Marcu 11, 24). Credința a stat la baza cererii sutașului care ruga pe Mântuitorul să-i vindece sluga, a femeii care striga în urma Mântuitorului să-i vindece fiica, a slăbănogului care a așteptat cu încredere ceasul izbăvirii sale timp de 38 de ani, a unui orb vindecă cu alt prilej în Ierihon și a altor bolnavi readuși la viață de Mântuitorul. Prin credință, toți aceștia își deschideau sufletul cu toată încrederea ca să primească revărsarea darului dumnezeiesc prin Iisus Hristos.

Astăzi, prin credință ne deschidem sufletul ca să primim pe Dumnezeu. Cel ce crede intră în legătură cu Dumnezeu, primește puteri dumnezeiești care-l întăresc, îl luminează, îl mângâie, îl înalță spre tronul ceresc. Deci credința este aceea care ne umple de lumină învățăturii lui Dumnezeu și ne pune sub ocrotirea Lui în toate împrejurările vieții. O credință puternică și sinceră poate să facă adevărate minuni, așa cum, de altfel, este posibil să vedem la tot pasul, dacă deschidem ochii. Faptul că prin credință se stabilește o legătură între noi și Dumnezeu, că Dumnezeu cel necuprins se sălăsluiește în cuprinsul inimii noastre mărginite, este o adevărată minune.

Și tot o minune, am spune la fel de firească precum firescul minunilor din natura, este și faptul că adevărații creștini se străduiesc neîncetat ca, prin harul lui Hristos, sufletele lor să devină mai curate, mai pline de iubire, de blândețe, de smerenie și de pace. În același timp, ei caută să se îmbogățească mereu cu fapte bune, pentru că, după cuvântul Sfântului Iacob: „Credința fără fapte este moartă” (Iacov 2, 26), este ca un pom fără roade. Cu alte cuvinte, credința noastră în Dumnezeu și dragostea față de El și de semenii noștri trebuie să se facă vădită în săvârșirea de fapte bune. Sfânta Scriptură a Vechiului și mai ales cea a Noului Testament este plină de îndemnuri la săvârșirea de fapte bune, la slujirea aproapelui nostru, căci această lucrare este tot ce poate fi mai frumos și mai înălțător în viața omului, ea aducând cu sine adevărata bucurie a vieții.

Prin urmare, să ne străduim ca, având credință în Dumnezeu să facem tot ceea ce ține de noi, așa cum Mântuitorul ne îndeamnă: „Trebuie ca Eu să fac lucrurile Celui ce M-a trimis până este ziuă; vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze. Cât sunt în lume sunt Lumina lumii” (Ioan 9, 4-5). Doar astfel avem șansa de a ne bucura cu adevărat de conștiința misiunii împlinite, atât timp cât ne este îngăduit să trăim în lumea aceasta, și o să ne bucurăm de lumina cea pururea fiitoare, acum și în veșnicia spre care ne îndreptăm. Amin!

Pr. Gabriel BASA

Pelerinaj armat

Luptând pentru stăpânirea unui pământ sacru, creștinii din Europa cu nouă sute de ani în urmă, au purtat tot felul de războaie sfinte, numite cruciade, împotriva lumii musulmane.

Cruciații care au fost cu sutele de mii, au fost conduși de Richard Inima-de-Leu, regele războinic al Angliei și regele sfânt al Franței, Ludovic al IX-lea.

Cruciații luptând pentru pământul sfânt, au îndurat adeseori foamea, boala și uneori moartea. Supraviețuitorii credeau că încercările pelerinajului le-au curățat sufletul de păcate.

Musulmanii au luptat ca să-i scoată pe creștini din Țara Sfântă și au triumfat, asigurându-și dominația îndelung asupra Ierusalimului și Orientului Apropiat. Ambele religii creștină și musulmană au impus violența în numele lui Dumnezeu, convingându-și adepții că lupta pentru credința lor le va deschide porțile Raiului.

Cruciadele au redeșteptat atașamentul Islamului față de cauza jihadului (războiul sfânt).

Franța central-vestică, în anul 1000, a fost condusă de Foulques Nerra (987-1040) un despot brutal și lacom, era în stare să-și ardă și soția pe rug pentru adulter însă era un creștin devotat, care recunoștea că este păcătos și se temea de osânda veșnică, mai ales că a vărsat sânge, făcând multe bătălii, și gândul la iad îl îngrozea. Cu speranța de a-și spăla sufletul a făcut trei pelerinaje la Ierusalim, și în ultima, la bătrânețe s-a întins pe Sfântul Mormânt - locul morții și învierii lui Iisus, despuiat cu o lesă la gât, s-a lăsat bătut de sluga lui în timp ce implora iertarea lui Hristos.

Mulți credeau că este sfârșitul lumii, în timpul lui Foulques Nerra. Un cronicar al vremii scria: „Regulile care cârmuiseră lumea au fost înlocuite de haos. Atunci au știut că sosise sfârșitul lumii.” Europa s-a încreștinat rapid în urma viziunii pe care împăratul

Constantin cel Mare a avut-o în anul 312 d. Hr. În mai puțin de un secol creștinismul a înlocuit păgânismul, prin intermediul influenței romane. Căpeteniile Europei s-au încreștinat și ele și s-au simțit în curând aleși de divinitate să domnească ca regi.

În secolul al XI-lea, creștinismul pătrunsese în aproape fiecare ungher al Apusului. Personajul central era papa din Roma, care pretindea supremația asupra patriarhilor Bisericii de la Constantinopol, din Antiohia, de la Ierusalim și din Alexandria.

Papii susțineau că, deoarece Sfântul Petru, șeful apostolilor a fost primul prelat al Romei, succesorii lui ar fi trebuit recunoscuți nu numai în calitate de capi ai Bisericii latine în Occident, dar și ca putere spirituală supremă în toată lumea creștină. Deloc surprinzător, acest punct de vedere nu coincidea cu cel al patriarhului grec ortodox din Constantinopol, iar în anul 1054 o dispută asupra acestui principiu și asupra altor puncte doctrinare a cauzat o ruptură („schismă”) între aceste două „ramuri” ale creștinismului,

În Evul Mediu papalitatea s-a luptat nu numai să-și afirme „drepturile” ecumenice (în toată lumea), ci și să exercite o autoritate semnificativă asupra ierarhiei eccleziastice a Occidentului latin.

Zeci de mii de latini au luat armele și au luptat în numele creștinismului, când un papă a inițiat cruciadele, deschizând o nouă cale spre mântuire.

Papa Urban al II-lea (1088-1099) a fost cel care a declanșat prima cruciadă.

Secolul al XI-lea pentru Occident a fost o perioadă profund spirituală. Învățătura creștină influența practic orice aspect al vieții omenești de la naștere la moarte, la somn și mâncare, căsătorie și sănătate. Virtuți ca dreptatea, caritatea îi dominau pe creștini și poate mai ales frica de Judecata din Urmă, în care sufletele

se cântăreau și urma răsplată sau pedeapsa veșnică. O modalitate de a duce o viață curată era monahismul în care călugării și călugărițele depuneau cele trei voturi monahale: de sărăcie, de castitate și de ascultare.

Un mod de viață monastic s-a dezvoltat în mănăstirea burgundă din Cluny, în estul Franței. Ea a avut 2000 de filiale situate din Anglia și până în Italia. Papa Urban al II-lea a fost și el călugăr la Cluny înainte de a ocupa scaunul pontifical.

Însă calea spre Dumnezeu pentru laicii obișnuiți femeii și bărbați era presărată cu primejdiile păcatului: foamea, violența, mândria, dorința carnală. Ei aveau nevoie de mărturisirea păcatelor și de acte de penitență precum: rugăciunea, postul, acte de caritate, donații către mănăstiri și pelerinaje. Cel mai venerat pelerinaj a fost către Țara Sfântă.

Folques Nerra care căuta mântuirea, a ridicat o mănăstire la Beaulieu „pentru ca călugării să fie adunați laolaltă și să se roage zi și noapte pentru răscumpărarea sufletului meu.”

Un nobil din sudul Franței: Gaston al IV-lea de Bearn a donat unele proprietăți filialei cluniace St. Foi din Morlaas, în Gasconia, pentru ajutorul lui Dumnezeu și mântuirea sufletului întregii sale familii.

Inițiind cruciadele papa a încercat să-i recruteze pe cavalerii Europei latine, ei au avut abilitatea de a lupta călare. Fiecare cavaler era acompaniat de aproape patru sau cinci însoțitori care aveau rolul de slujitori: aveau grijă de cal, de armament și de bunăstarea stăpânului, dar care puteau lupta la un moment dat ca și pedestrași. Majoritatea cavalerilor erau războinici și nu se dedicau decât câteva luni pe an războiului, ei erau totodată și seniori sau vasali, proprietari și fermieri.

Creștinismul care pare o religie pacifistă a condus la autorizarea războaielor. Iisus a interzis violența. În Predica de pe Munte El a spus: „Cine scoate sabia, de sabie va pieri” cine primește o palmă să întoarcă și celălalt obraz.”

Vechiul Testament spune: „Să nu ucizi!” și totuși Biblia descrie o serie de războaie sfinte încuviințate de Dumnezeu pentru supraviețuirea poporului evreu.

În anumite circumstanțe și Iisus în Noul Testament a spus că nu a venit să aducă pacea, ci sabia și a folosit un bici din frânghii ca să-i alunge pe cămătari din Templu.

Episcopul nord-african Augustin de Hippona (354-430 e.n.) a fost un influent gânditor creștin, opera lui a pus bazele pe care papalitatea a construit în cele din urmă ideea de cruciadă. Principiile augustinienne au sprijinit prin urmare idealul de cruciadă.

În Evul Mediu se considera că numite forme de conflict militar, inevitabile, puteau fi „justificate” și puteau fi acceptate în ochii lui Dumnezeu. Lupta era însă un păcat. Se considera că un război sfânt era sprijinit activ de Dumnezeu și era capabil să aducă binecuvântări și celor care luau parte la el. Totuși chiar și războaiele drepte sunt considerate păcate. Războiul drept este violența pe care Dumnezeu o consideră ca necesară.

Însă, cel dintâi arhitect al cruciadelor, care a construit ideea convingătoare de război sfânt care să prindă la creștinii din Europa a fost opera papei Urban al II-lea.

În secolul al X-lea Islamul și Bizanțul au manifestat respect reciproc. Dar, în secolul al XI-lea musulmanii făceau presiuni la granițele Europei.

La începutul secolului al XI-lea biserica Sfântului Mormânt, despre care se credea că include locul răstignirii și învierii lui Hristos, a fost parțial demolată de către un conducător fatimid, rămas în istorie cu numele e Califul Hakim cel Nebun. Pelerinii creștini care doreau să facă vizite Locurilor Sfinte au răspândit istorii despre obstacolele venite din partea lumii musulmane.

Se știe că de veacuri musulmanii și creștinii se războiau, Islamul cucerise multe teritorii creștine, inclusiv Ierusalimul, iar pelerinii creștini în Țara Sfântă erau uneori persecutați de musulmani.

Prof. Amalia STANA

Stă sufletul fără iubire

Stă sufletul fără iubire, ca o fântână părăsită,
C-un pic de apă-n fund, sălcie, sub năruirea de pereți...
Stă-n marginea de drum fântâna netrebnică și oropsită,
Căci nimeni n-o mai cercetează; găleata-i spânzură dogită
Și-n ghizdurile putrezite cresc brusturi și-nfloresc bureți.

Stă sufletul fără iubire, pustiu, ca mărul fără roade,
Părăginit într-o livadă și plin de lacome omizi,

Ce-l năpădesc în primăvară și toată frunza încet o roade
Și toată floarea, otrăvită, se scutură curând și cade,
Lăsându-i crengile uscate ca niște sterpe pălămizi.

Stă sufletul fără iubire cum stă o vatră ruinată,
Ca un cuptor surpat de vremuri, fără de vad și fără foc,
La care nimeni nu duce aluatul proaspăt în covată
Să-l rumenească pe-ndelete dogoarea jarului, uscată,
Și să-l prefacă-n dulce azimi, mirositoare, ce se coc.

Vasile Voiculescu

Chiriarhul arădean în mijlocul credincioșilor de la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

În Duminica a V-a după Paști (a Samarinenței), Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie săvârșită de către un sobor de preoți și diaconi în exteriorul Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad. La momentul rânduit, Înaltpreasfinția Sa a rostit cuvântul de învățătură cu titlul „Apa vie” (cf. Fp. Ap. 11, Ioan 4), adică aceea pe care o dă Mântuitorul celor ce cred în El și care înlăuntrul lor se preface „izvor de apă sălătoare spre viața veșnică”, înțelegând harul lui Dumnezeu lucrător în omul credincios în a împlini cele spre desăvârșirea ființei sale de-o potrivă trup și suflet. Element al creației divine, apa e la temelia vieții, a purificării existenței și regenerării continue, calendarul Bisericii referindu-se mereu la ea prin evenimentele și personalitățile istoriei biblice, ca de pildă praznicul Botezului Domnului, Sfântul Ioan Botezătorul, Sfântul Proroc Ilie, folosindu-se spre sfințirea celor în slujba vieții, amintind aici toate darurile sale. Învățătura și trăirea creștină reprezintă apa vie ce hrănește alcătuirea ființei umane în unitatea ei materială și spirituală.

În prezent pandemia ce bântuiește pământul determină atenția tuturor locuitorilor lui a întări comuniunea ca totdeauna împotriva relelor ce pot interveni iar distanțarea trebuie să trezească conștiința răspunderii colective care, de fapt, se afirmă cu putere spre mângâierea și mulțumirea generală.

Duminica aceasta este consacrată familiei, ori se cunosc îndatoririle membrilor ei, mai ales în anul bisericesc în curs, care este omagial pentru pastorația părinților și copiilor, de unde rezultă și legătura dintre părinții și copiii duhovnicești, preoți și credincioși. De reamintit că, întocmai ca în trecut, în acest loc, s-a desfășurat Marșul pentru viață, suplinindu-se deci,

valoarea vieții omenesti încă din fașă, militându-se pentru unitatea, integritatea și scopul familiei în cadrul societății.

De asemenea, Înaltpreasfinția Sa a subliniat meritul muncii celor ce slujesc pe latura sanitară.

La final, Chiriarhul a dat un îndemn pentru toți și pentru fiecare ca, în această trecere de la starea de urgență la cea de alertă, să stăruim în rugăciune și observarea rânduielilor pentru apărarea vieții, să nutrim și nădejdea izbăvirii de încercările prezente spre mulțumirea noastră și slava lui Dumnezeu.

În cadrul slujbei s-au rostit ectenii speciale pentru bolnavi și rugăciunea pentru încetarea noii epidemii care cuprinde lumea întreagă.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de Grupul psaltic Trifon Lugojan, condus de Marin Roz.

Mesajul de condoleanțe al Patriarhului Daniel transmis Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților

Patriarhul Daniel a transmis un mesaj de condoleanțe Arhiepiscopiei îndoliate a Sucevei și Rădăuților, miercuri, 20 mai 2020, în contextul plecării la cele veșnice a Înaltpreasfințitului Părinte Pimen:

Membrilor Consiliului Eparhial și ai Adunării Eparhiale, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților

Hristos a înviat!

Am aflat cu multă durere în suflet de trecerea din această viață a Înaltpreasfințitului Părinte Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, ierarh venerabil al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, arhipăstor misionar și harnic, apărător înțelept al tradiției ortodoxe românești și al monumentelor istorice bisericești.

Împreună cu ierarhii Sfântului Sinod, cu preoții, monahii și credincioșii îndoliatei Arhiepiscopii a Sucevei și Rădăuților, înălțăm în aceste zile rugăciuni pentru odihna sufletului său în lumina, pacea și iubirea Preasfintei Treimi.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!
Cu părintești condoleanțe pentru eparhia îndoliată,

† Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Mesajul Sinodului Mitropoliei Moldovei și Bucovinei la moartea Arhiepiscopului Pimen

Ierarhii din Mitropolia Moldovei și Bucovinei au transmis un mesaj la trecerea în veșnicie a Arhiepiscopului Pimen al Sucevei și Rădăuților.

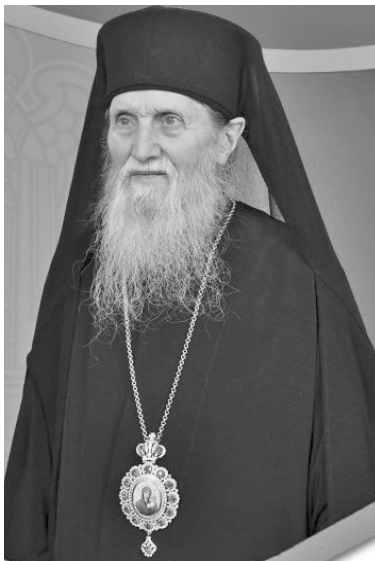
Arhiepiscopul Pimen, chip al monahului ascetic și al ierarhului jertfelnic

Cu multă durere, dar și cu neclintită nădejde în Taina Învierii și a Împărăției celei veșnice, aducem la cunoștință clerului și credincioșilor din Moldova vestea plecării la Domnul a Înaltpreasfințitului Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților. Venerabilul ierarh, binecuvântat de Dumnezeu să treacă de granița a 90 de ani de viață, lasă un gol imens în sufletele tuturor celor ce i-au cunoscut râvna, credința și dragostea de Biserică și de Neam. Acum, la ceas de despărțire, având în fața ochilor inimii chipul său smerit și luminos, deși brăzdat de încercări, suntem încredințați că am dobândit în Ceruri un rugător la Tronul Preasfintei Treimi.

Părintele Arhiepiscop Pimen s-a născut la 25 august 1929, din părinții Maria și Mihai Zainea, o familie de oameni credincioși din localitatea Herăști, comuna Greabănu (județul Buzău), primind la botez numele Vasile. La 22 de ani a fost tuns în monahism la Mănăstirea Neamț, primind numele de Pimen. În paralel cu studiile teologice, mânat de dragostea pentru artă sacră, a urmat și cursurile Institutului de Arte Plastice din București. De altfel, întreaga sa viață a avut o preocupare constantă pentru restaurarea monumentelor, pentru a se reda demnitatea și frumusețea originală a întregului patrimoniu al Moldovei de Sus – Bucovina.

Părintele Arhiepiscop Pimen a fost chip al monahului ascetic și plin de râvnă misionară. Ca stareț sau împlinind alte slujiri, și-a pus amprenta asupra unor așezăminte monahale precum Mănăstirea Putna, Mănăstirea „Sfântul Ioan cel Nou” de la Suceava, Mănăstirea Văratec, Mănăstirea Bistrița sau Schitul Durău. În 1978 a fost numit de Patriarhul Iustin Moiseșcu ca Superior al Așezământului Românesc de la Ierusalim. În perioada 1980-1982, din încredințarea Patriarhului Teoctist, pe atunci Mitropolit al Moldovei și Sucevei, Arhimandritul Pimen Zainea a împlinit ascultarea de exarh al mănăstirilor, până când a fost ales de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor. Din această treaptă a slujirii bisericești avea să fie chemat Vlădica Pimen, pe 24 ianuarie 1991, de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, să fie Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, o eparhie reactivată după căderea comunismului.

Părintele Arhiepiscop Pimen a fost, așadar, vreme de aproape trei decenii, Arhipăstor al Bisericii lui Hristos din Bucovina. A slujit cu toată ființa sa această binecuvântată Eparhie, valorificând și întreaga sa experiență de viață începută în perioada interbelică, continuată în timpul războiului și apoi în timpul regi-

mului comunist. În ultimii 30 de ani a ostenit cu râvnă în slujirea de Arhiepiscop, impunându-se nu atât prin autoritatea funcției și prin mecanisme de ordin instituțional, ci prin trăirea sa duhovnicească, prin felul său direct de a fi și de a se exprima, prin firescul raportării la Dumnezeu și la oameni.

Era impresionantă dragostea sa față de Țară, față de Istorie, față de Putna Sfântului Voievod Ștefan cel Mare. Durerea pe care o purta mereu în inimă avea forma acelei hărți în care România cuprinde și Moldova de dincolo de Prut.

Era dedicat până la a se neglija pe sine lucrării de sprijinire a celor aflați în suferință și, în mod special, a bătrânilor. De-a lungul anilor, a putut fi văzut lucrând alături de muncitori pe șantier la căminul de bătrâni al Arhiepiscopiei cu aceeași firească atitudine pe care o avea apoi slujind, predicând, prezidând ședințe administrative. Era atitudinea omului convins că orice lucrare din Biserică este importantă și că lui Hristos Domnul slujim în primul rând în fața Sfintei Mese, dar și aplecându-ne asupra picioarelor celor mai năpăstuiți dintre pământeni.

IPS Pimen va rămâne în memoria contemporanilor și prin neobosita sa strădanie pentru redobândirea bunurilor bisericești confiscate, lucrare ce nu a putut fi împlinită până la capăt, ceea ce a cauzat multă mâhnire venerabilului Arhiepiscop.

Prin slujirea sa, IPS Pimen a fost una dintre vocile puternice ale Bisericii din ultimele decenii. A fost colaborator apropiat al Patriarhilor Iustin și Teoctist, dar și frate mai în vârstă și un sprijin al ierarhilor din Moldova ultimilor 30 de ani. Era iubit de preoți, de călugări, de poporul dreptcredincios. Pe 4 martie 1991, la Suceava, în ziua întronizării sale ca Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, IPS Pimen exclama, fericit că a revenit în Bucovina: „M-am întors acasă!”. Despărțindu-se vremelnice de noi, avem încredințarea că, înfățișându-se Dumnezeului Celui în Treime Preaslăvit, va rosti aceleași cuvinte, dar cu o desăvârșită bucurie: „M-am întors Acasă!”.

Îndemnăm, în aceste zile, a înălța cu toții rugăciuni pentru ca sufletul IPS Pimen să fie primit în Împărăția neînserată a lui Dumnezeu. De va fi săvârșit, ca orice om, păcate în această viață, avem nădejde că ele au fost șterse prin milostivire dumnezeiască, totodată având încredințarea că s-a adăugat, în Ceruri, un rugător pentru bunul mers al Bisericii Ortodoxe Române, pentru întărirea în credință și în fapte bune a clerului și credincioșilor din Moldova.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

(Știrile au fost preluate din cadrul site-urilor arhiepiscopiaaradului.ro și basilica.ro)

Orbirea sufletească

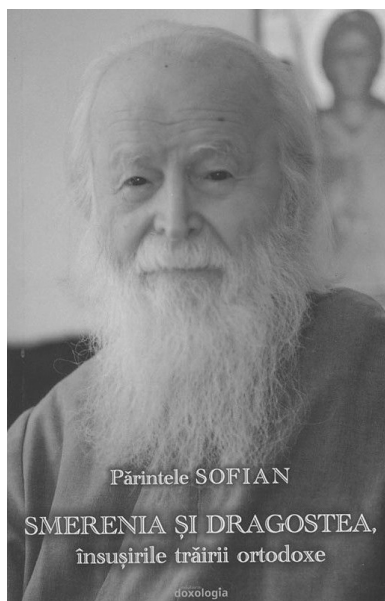
Multe boli și multe suferințe chinuiesc viața oamenilor. Dar cea mai grea suferință pare a fi orbirea. Neputând munci ca să poată trăi, de obicei, orbii cerșesc. Dintre toate categoriile de cerșetori din lumea aceasta, orbii impresionează în chip deosebit pe cei care trec pe lângă ei. Oricât de zgârcit sau oricât de pornit ar fi cineva împotriva cerșetorilor, este cu neputință să nu-l înduioșeze cât de puțin mâna întinsă a unui orb.

Ceva asemănător s-a petrecut cu orbul din Ierihon - al cărui nume era Bartimeu, după cum aflăm din Evanghelia scrisă de Sfântul Marcu. El ședea jos, la marginea drumului și cerea milostenie. Ședea lângă drumul care venea din Ierihon și mergea spre Ierusalim. Pe această cale trecea multa lume și cred ca erau destui care îl ajutau. Și totuși el continua să rămână un nenorocit, oricâtă milostenie ar fi adunat.

Nenorocirea lui consta în faptul ca el nu-l vedea nici pe cel care îi dădea milostenia, nu vedea nici ceea ce-i dădea, nu-și vedea nici propria mână în care i se pune milostenia, nu se vedea nici pe sine însuși. Măcar pentru asemenea pricini putem spune că orbirea trupească este o stare dintre cele mai nenorocite din viața unui om. Omul are ochi nu numai trupești, ci și ochi sufletești. Cei trupești sunt asemănători cu ochii altor vietăți de pe pământ: cai, lupi și multe altele. Ochii cei sufletești însă se aseamănă cu ochii îngerilor și cu ochii lui Dumnezeu.

Deci, pentru că omul are două feluri de ochi, trupești și sufletești, apoi și orbirea omului poate fi tot de două feluri: trupească și sufletească. Orbirea trupească poate fi din naștere, din pricina unui accident sau din pricina unei boli. Din pricina orbirii trupești nu putem vedea lumea aceasta materială și nici pe noi înșine, nu putem merge fără călăuză și nu ne putem bucura de lumină, de culorile și de toate frumusețile lumii văzute.

Orbirea sufletească este însă cu mult mai primejdioasă decât cea trupească și un asemenea orb este mai nenorocit decât orbul Bartimeu din Sfânta Evanghelie de

astăzi. Dacă orbul trupeș nu vede soarele cel fizic, lumina lui, orbul sufleteș nu-l vede pe Soarele dreptății și Părintele luminilor, cu strălucirea harului Său. Nu recunoaște pe Cel care îi dă bunătați nepieritoare: viața, suflet, nemurire și nu se vede nici pe sine însuși așa cum este cu adevărat.

Omul nu este făcut de Dumnezeu numai pentru această lume a pământului. Ci această lume este pentru noi numai un câmp de luptă, un stadion de încercare a puterilor sufletești și trupești, din care creștinul - făcând bine și răspândind lumina în jurul lui - încearcă să iasă biruitor pentru ca să merite premiul, adică

fericirea vieții viitoare și nesfârșite.

Pentru a ne descurca în această lume, ne sunt dați și ochii aceștia trupești, ca să vedem pe unde mergem, să ne informăm și să cunoaștem realitățile de aici și să ne bucurăm în chip nevinovat de toate lucrurile bune și frumoase care ne înconjoară.

Dar nu numai atât. Acești ochi trupești ne sunt dați și ca să-i ținem mereu în legătură cu ochii cei luminoși ai sufletului nostru, prin care putem înțelege rostul cel adevărat al existenței și în acest fel să putem cunoaște pe Însuși Stăpânul vieții, pe Cel care a zis: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”.

De aceea, pe lângă multele griji ale vieții noastre pământești, să nu uităm niciodată de văzul cel dinlăuntru, de ochii cei sufletești, ca nu cumva să fie umbriți sau întunecați de patimi, ci să fie curați și luminoși ca ochii pruncilor sau chiar ca ochii îngerilor. Și dacă se spune despre unele lucruri sau ființe că ne sunt dragi ca lumina ochilor, apoi cu atât mai mult trebuie să ne fie dragă lumina sufletului nostru, partea aceasta din noi care dă sensul și esențialul ființei omenești.

(Arhimandrit Sofian Boghiu, *Smerenia și dragostea, însușirile trăirii ortodoxe*, Fundația Tradiția Românească, București, 2002, p. 30)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.